

Kalender og aftalebooking til K. Translation

Omar Khalidan - [26-10-87]
Morten Trolle Nielsen - [14-06-79]

Instruktor: Andreas Frisch

Projekt i Systemudvikling 2014 (ProjDat2014)

10. maj 2014

Indhold

1	Abstract	3
2	Indledning	4
3	Anvendelsesområde	4
4	Use-cases	6
5	Projektaftale	14
5.1	Funktionelle krav	15
5.2	Non-funktionelle krav	16
6	Problemområde	18
7	Softwarearkitektur	20
8	Projektplan	22
9	Designing for usability: key principles and what designers think	25
10	A rational design proces: How and why to fake it	27
11	Literaturfortegnelse	29

1 Abstract

Dette er anden delrapport i faget Systemudvikling. Vores udgangspunkt er første delrapport, som vi her udvikler og udbygger. Vi vil fortsætte arbejdet med og præsentationen af den IT-løsning, som vi har udviklet til kunden; tolkeservicen K. Translation. Specielt vil vi fokusere på modelleringen af systemet. Vi vil præsentere anvendelsesområdet og problemområdet; både med tekst og UML-diagrammer. Derefter vil vi også med afsæt i første delrapports kravspecificering videreudvikle denne og se på de funktionelle og nonfunktionelle krav. Vi vil tage modelleringen et skridt videre ved hjælp af use-cases, så vi kan understøtte vores modellering med konkrete eksempler på brug af systemet. Derudover vil vi argumentere for vores valg af softwarearkitektur og webframework.

Vi vil afslutte denne anden delrapport med to korte referater og efterfølgende analyse og perspektivering af de to artikler, der er et krav til rapporten.

Vi er selv førsteårs datalogistuderende ved Københavns Universitet, og det forventes, at læseren befinder sig på samme læringsniveau eller højere, idet der undervejs vil forekomme adskillige fagspecifikke termer.

2 Indledning

Tolkeservicen K. Translation (KT) er et lille tolkebureau med speciale i arabiske sprog. Indehaveren af bureauet er Souzane, og hun er både leder og eneste medarbejder i bureauet. Hendes kunder er offentlige myndigheder som politiet, anklagemyndigheden og diverse ministerier, og private aktører som f.eks. advokatbureauer. Disse instanser kontakter K. Translation, når de har behov for en tolk til konkrete sager eller ved andet forefaldende tolkearbejde, og der laves en aftale. Det kan både være aftaler to eller tre uger ude i fremtiden, eller det kan ved mere presserende sager være aftaler med kortere frist.

Ejeren af KT har ofte meget travlt både på arbejdet og i privatlivet, og på den baggrund opstod ideen om en webbaseret kalender, der både kan dække hendes behov for en struktureret arbejdsdag og hendes kunders behov for hurtigt og nemt at kunne booke en aftale. Vi opsøgte Souzane, fordi vi mente, at denne opgave lå inden for rammerne af det mulige i et førsteårsprojekt. Det første møde fandt sted fredag den 21. marts, og vi blev enige om at begynde et samarbejde, der skal resultere i et færdigt kalender- og bookingsystem til KT og KT's kunder. Kalendersystemet skal tilgås igennem en hjemmeside, hvor KT's kunder kan logge på systemet med f.eks. deres EAN-nummer.

Når en af KT's kunder har logget på systemet, skal vedkommende præsenteres for en kalender. Kunden skal i kalenderen kunne se alle de tidspunkter, hvorpå det er muligt at booke en aftale med K. Translation. Når KT's kunde har besluttet sig for en dato og et tidspunkt, taster vedkommende dette ind i systemet. Derefter skal kunden oplyse typen på arbejdet; om det er mundtligt eller skriftligt tolkearbejde, simultantolkning eller andet tolkearbejde. Aftalen gemmes så i databasen og vises herefter i kalenderen. KT's ejer har betonet vigtigheden af brugervenlighed, sådan at hendes samarbejdspartnere uden foregående undervisning hurtigt selv kan overskue kalenderen og booke en aftale. Slutteligt vil Souzane også have et system, hvor hun løbende kan tilføje nye samarbejdspartnere til den database, der gemmer på alle data.

3 Anvendelsesområde

Vi vil i dette afsnit påbegynde modelleringen af systemet. Vi begynder med at analysere den ene af de to centrale dele, nemlig anvendelsesområdet. Den anden del, problemområdet, vil vi modellere efter, at vi har gennemgået use cases og skrevet

en kravspecifikation, så vores brugerforståelse og klarlæggelsen af systemfunktionaliteten kan ligge til grund for modelleringen af problemområdet.

Umiddelbart er anvendelsesområdet meget begrænset. Vi har fundet følgende klasser, der skal analyseres i anvendelsesområdet:

- K. Translation med indehaver (som samtidig er eneste medarbejder).
- Systemadministrator hos K. Translation.
- K. Translations kunder som politi, advokater, etc..
- Eksternt, privat kalendersystem.

K. Translations indehaver Souzane, skal som den første medtages i anvendelsesområdet. Eftersom hun er eneste medarbejder i bureauet, kan hun potentielt set komme til at optræde i tre forskellige roller i anvendelsesområdet. For det første står hun som indehaver af K. Translation, så hun over for sine kunder bliver den ansvarlige for systemet, når det er færdigudviklet, implementeret og kører. For det andet bliver hun også en almindelig bruger af kalenderen, da hun kommer til at bruge den i sit daglige arbejde. Hun vil i et vist omfang selv komme til at ligge aftaler ind i kalenderen, og hun kan bruge den til at planlægge sin arbejdsdag. Endvidere skal hun selv oprette nye brugere til systemet, og derfor er overgangen til hendes tredje rolle som systemadministrator også flydende. Da hun ikke har andre ansatte, er det nødvendigt, at hun selv får en basal træning i systemadministration, så hun selv kan håndtere systemet på længere sigt, og derfor får hun også samtlige rettigheder, så hun kan tilgå hele systemet. Behovet for dette vil dog falde betragteligt, hvis vi placerer det endelige system hos et webhotel eller hos en anden udbyder af serverplads.

Vi vil i det videre arbejde antage, at Souzane er en "almindelig computerbruger", der er vant til at sende mails, bruge facebook og orientere sig på flere platforme. Men hun har også understreget nødvendigheden af, at den endelige it-løsning skal være let samt ukompliceret at gå til, så hun ikke skal bruge tid på systemets drift i hendes travle hverdag.

En anden klasse, der skal medtages i anvendelsesområdet, er KT's kunder og samarbejdspartnere. Kundegrundlaget er offentlige myndigheder som politi, ministerier, uddannelsessteder og hospitaler samt private aktører som advokater og andre samarbejdspartnere. Det kan f.eks. være en politibetjent, der har brug for en arabisk tolk til en afhøring; en sekretær i dommervagten, der vil booke Souzane til en sag; eller et hospital, der skal operere en arabisk patient.

Som det foregår nu, ringer kunderne til Souzane for at booke en tid, og det kan både være akutte henvendelser og henvendelser om tolkearbejde dage eller uger ude i fremtiden. Det er disse telefoniske henvendelser, vi gerne skal have kanaliseret igennem internettet og kalendersystemet i stedet for. Helt akutte sager, hvor Souzane bliver ringet op klokken to om natten, fordi der er brug for hende a.s.a.p., kan vi ikke gøre noget ved, men aftaler med længere frist kan med fordel placeres i kalenderen.

KT's samarbejdspartnere har også brug for at få udført flere forskellige typer af tolkeopgaver. Der kan være mundtlige opgaver, hvor der skal simultantolkes. Og der kan være skriftlige opgaver (f.eks. et anklageskrift), som Souzane skal have oversat, når hun møder op på det pågældende tidspunkt. Derfor skal kunderne have mulighed for at vedhæfte dokumenter, når de booker en aftale i kalenderen.

Vi må forvente, at kundesegmentet har meget svingende it-kundsskaber, men at de i kraft af deres daglige arbejde er vant til at arbejde med diverse login- og kalendersystemer, der findes overalt i f.eks. den offentlige sektor.

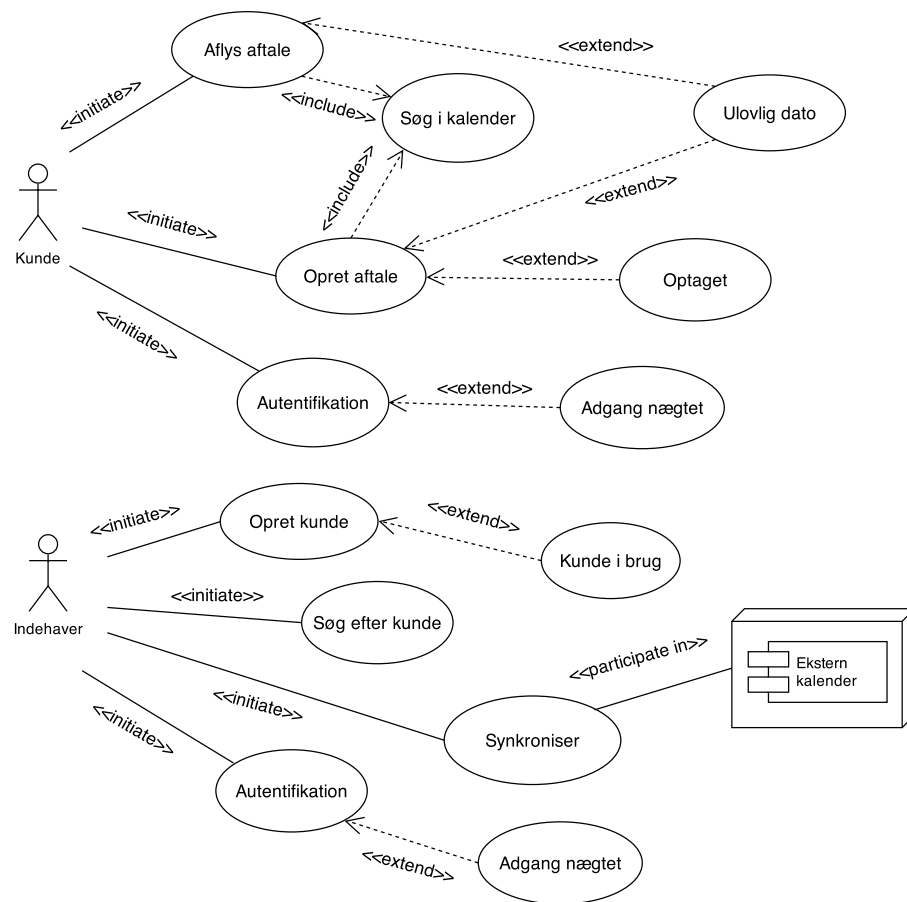
Slutteligt har vi udvidet modellen med en ekstern kalenderklasse, der kan synkronisere Souzanes private kalender med vores kalendersystem og overføre hendes private aftaler. Dette er et ønske fra Souzane, idet hun har en meget travl hverdag, hvor private aftaler godt kan ligge i vejen for arbejdsopgaver, og kunderne skal kunne se præcist, hvornår Souzane er til rådighed. Det skal dog siges, at vi er meget usikre på denne funktion, og at vi potentielt må fortælle K. Translation, at dette ligger uden for vores formåen. I så fald må Souzane selv lægge sine egne aftaler ind i kalenderen.

4 Use-cases

I dette afsnit vil vi beskrive systemets 4 vigtigste use cases. Udgangspunktet er anvendelsesområdet, hvor vi tager de forskellige aktører og simulerer et typisk handlingsforløb. Resultatet skulle gerne være en øget brugerforståelse og en overordnet forståelse af systemfunktionaliteten. Dette arbejde kulminerer i næste afsnit med selve kravspecifikationen.

Vi begynder med at præsentere et højniveau-diagram over samtlige use cases, se figur 1, og efterfølgende vil vi identificere de fire vigtigste use cases.

Aktørerne i højniveau use case diagrammet er alle hentede fra anvendelsesområdet. Indehaveren af KT er i dette scenario også systemadministrator, idet hun selv vil skulle udfylde denne rolle på længere sigt, og derfor er denne aktør ikke

Figur 1: Højniveau use case diagram bestående af samtlige identificerede use cases.

medtaget som en selvstændig klasse. Vi mener heller ikke, at det vil tilføje modellen mere værdi også at modellere systemadministratoren, da vedkommendes use cases i så fald vil være et subsæt af indehaverens.

Hvis to use cases indeholder det samme begrænsede handlingsforløb, har vi modelleret dette med et “include” forhold. F.eks. kan en potentiel kunde søge i kalenderen, både når vedkommende opretter en aftale, og når vedkommende aflyser en aftale. Dette er med til at nedsætte kompleksiteten i use case modellen og fjerne redundans. Det samme gør sig gældende med “extend” forholdene, der modellerer undtagelser og fejltilstande som f.eks. systemets reaktion på ulovlige datoer eller

mislykket login.

Vi har valgt de fire vigtigste use cases ud og præsenterer dem her med sekvensdiagrammer. Første use case “Opret kunde” kan ses i tabel 1.

Use case navn	Opret kunde
Deltagere	<ul style="list-style-type: none"> • Initieret af KT's indehaver - Kommunikerer med kunde
Handlingsforløb	<ul style="list-style-type: none"> • Indehaveren af KT logger på systemet som administrator. • Administratorinterfacet viser menuen. • Indehaveren navigerer til menupunktet, hvor man kan tilføje nye kunder. • Interfacet præsenterer en formular til indehaveren • KT's indehaver udfylder samtlige formularfelter med kundens stamdata og anden kontaktinformation. Derefter sender hun formularen. • Administratorinterfacet tilføjer kunden til kundekartoteket og autogenererer en email, der sendes til den aktuelle kunde med besked om, at vedkommende nu kan logge på systemet for at booke en tid. • KT's indehaver logger af systemet. • Interfacet lukkes.
Indgangs betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • KT's indehaver er logget på administratorinterfacet. • Pågældende kunde er ikke oprettet i kundekartoteket.
Exit betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • Pågældende kunde er nu tilføjet til kundekartoteket. • Der ligger en bekræftende email i den pågældende kundes indbakke. • KT's indehaver er logget af systemet.

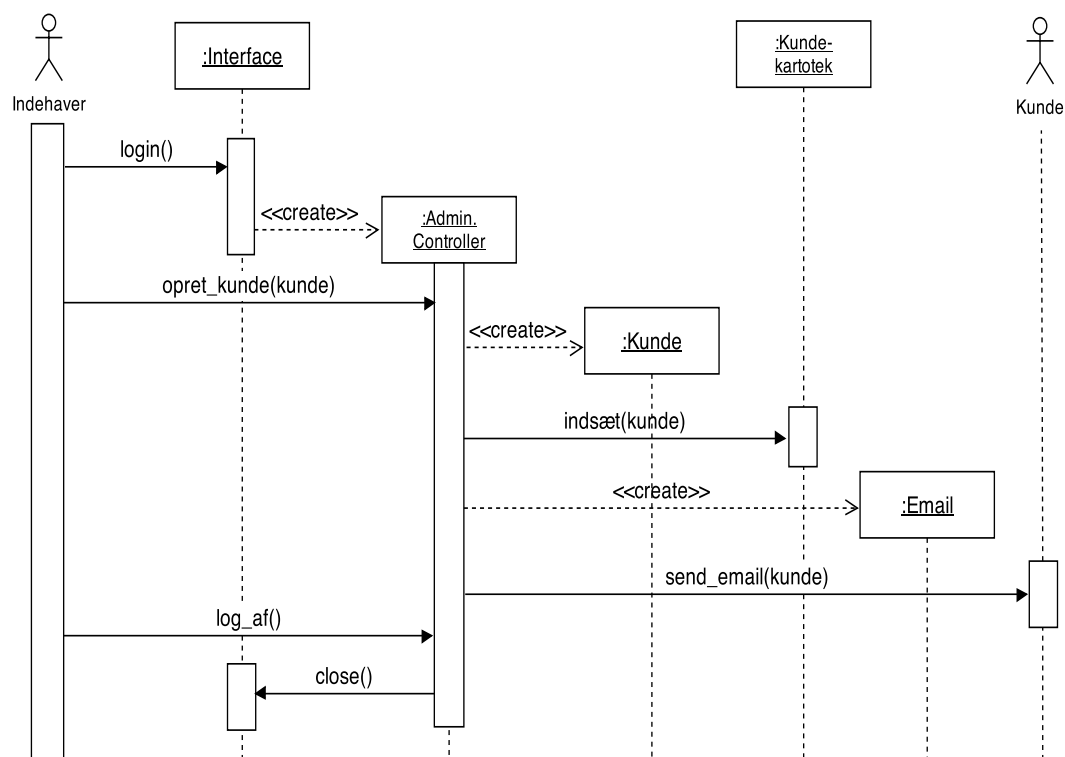
Tabel 1 Opret kunde use case.

Denne use case beskriver, hvordan K. Translations indehaver opretter en ny kunde i kundedatabasen. I vores gennemgang vil vi fokusere på at identificere “entity”, “boundary” og “control” objekterne i use casen, men vi vil dog i det efterfølgende bruge de danske betegnelser, som er henholdsvis entitet, grænseflade og kontrol.

De to aktører i use casen er KT's indehaver og en kunde. Indehaveren igangsætter use casen og er den aktive part, mens kunden kun medvirker passivt. Grænsefladeobjekterne i use casen er administratorinterfacet, hvor indehaveren logger på

systemet, og formularen, hvor hun indtaster kundens stamdata. Den bekræftende email er også en del af grænsefladen, selvom den ikke går til indehaveren men til kunden. Kundekartoteket er den ene entitet i use casen og kunde den anden. Her tænker vi ikke på kunden som aktør men som en entitet, der oprettes undervejs udfra de indtastede stamdata. Det er umiddelbart lettere at identificere kontrollen i det medfølgende sekvensdiagram, så vi henviser til figur 2. Her fremgår det, at systemet har en administratorkontrol, der er ansvarlig for at oprette entiteten: Kunde og grænsefladerne: Email samt Aftaleformular. Dette er måske snarere en for tidlig truffet design beslutning, men vi medtager den her, fordi kontrol objekter ofte udspringer af grænseflader, der tilgås af aktøren for at igangsætte handlingsforløbet.

Figur 2: Sekvensdiagram for Opret kunde use case.

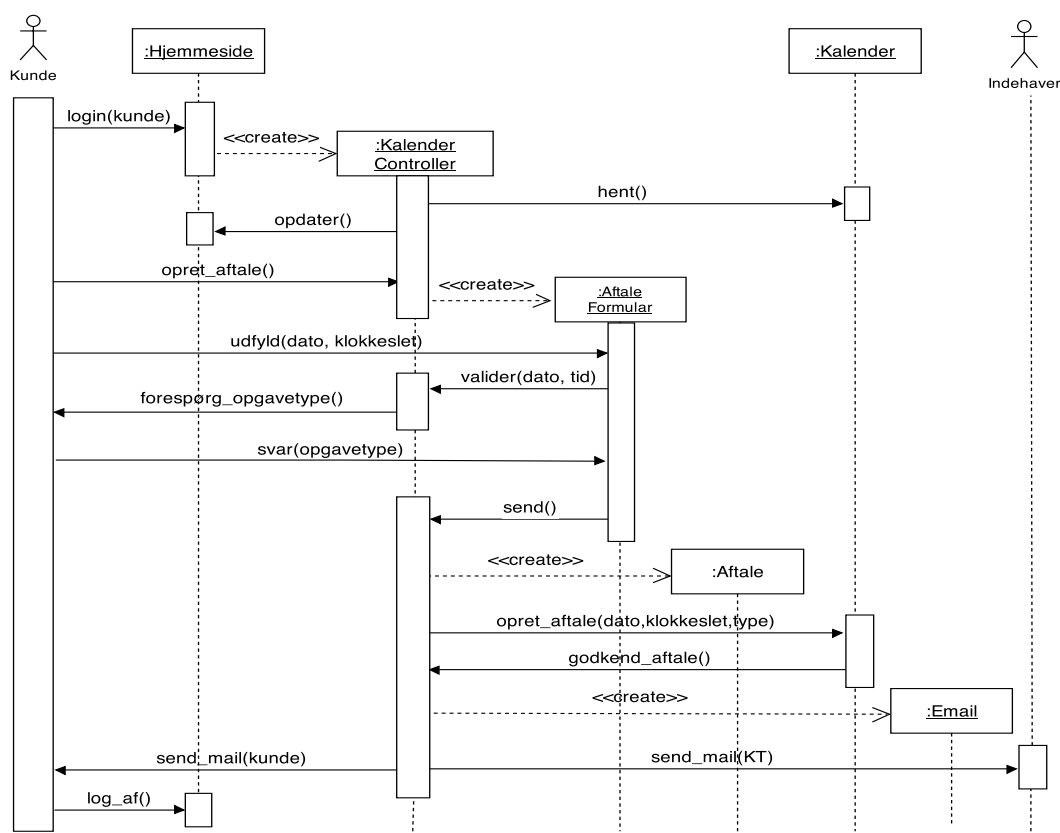
Den anden use case, vi har valgt, hedder “Opret aftale”. Se tabel 2. Her logger en kunde på systemet for at booke en aftale med tolkeservicen, og vedkommende skal både oplyse dato, klokkeslet og opgavetype. Igen er der to aktører: kunden og KT’s ejer. Men rollerne er byttede om i forhold til den første use case. Nu er

kunden den aktive part, og KT's ejer er den passive, idet hun kun deltager i use casen for at modtage en email.

Use case navn	Opret aftale
Deltagere	<ul style="list-style-type: none"> • Initieret af KT's kunde - kommunikerer med Indehaveren af KT
Handlingsforløb	<ul style="list-style-type: none"> • KT's kunde navigerer til KT's hjemmeside, hvor kunden logger på med det personlige password. • Kalenderkontrollen henter kalenderen og viser den til kunden. • Kunden vælger at oprette en aftale. • Kalenderkontrollen henter en formular, som kunden skal udfylde. • Kunden indtaster datoen og klokkeslettet for den ønskede aftale og bekræfter. • Kontrollen validerer dato samt klokkeslet og præsenterer kunden for en menu med forskellige aftaletyper. • Kunden vælger den ønskede aftaletype og bekræfter. • Kontrollen opretter aftalen i kalenderen og sender automatisk en email til både kunden og indehaveren af KT. • Kunden logger af kalenderen.
Indgangs betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • KT's kunde er logget på kalenderen. • Kalenderen indeholder ingen aftaler på det af kunden ønskede tidspunkt.
Exit betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • Der er oprettet en aftale i kalenderen på det ønskede tidspunkt. • Der ligger en bekræftende email i den pågældende kundes indbakke. • Det ligger en email i KT's indehavers indbakke med dato og tidspunkt for aftalen. • Kunden er logget af systemet.
Kvalitets krav	Da det er muligt for kunden at søge i kalenderen, kan denne use case på et vilkårligt tidspunkt inkludere use casen "Søg i kalender". Hvis dette sker, kan kunden søge i kalenderen, enten ved at bladre frem én dag eller uge ad gangen eller ved at søge på en dato længere ude i fremtiden.

Tabel 2 "Opret aftale" use case.

Grænsefladeobjekterne er KT's hjemmeside, som use casen indledes fra, og formularerne, der udfyldes af kunden undervejs. Den bekræftende email er ligeledes en del af grænsefladen. Kalenderen og aftalen er entiteter, og som det fremgår af det medfølgende sekvensdiagram, så udgøres kontrolobjektet af en "kalender controller". Se figur 3. Igen består første kolonne af den initierende aktør, anden kolonne er grænsefladen, som aktøren bruger til at igangsætte use casen, og tredje kolonne indeholder kontrol objektet, som undervejs når at oprette to grænsefladeobjekter mere samt endnu en entitet.

Figur 3: Sekvensdiagram for "Opret aftale" use case.

Efter at have vist to almindelige use cases, har vi til sidst valgt, at fokusere på de ekstraordinære forhold, der gør sig gældende ved "extend" use cases. Derfor viser vi to små use cases: "Optaget" og "Ulovlig dato", men vi gennemgår kun selve undtagelserne, eftersom konteksten for disse use cases er "Opret aftale" use casen fra tabel 2 og sekvensdiagrammet i figur 3. Handlingsforløbene før og efter,

undtagelserne træder i kraft, vil være præcise gentagelser af “Opret aftale” use casen; man skal altså forestille sig denne use case på et givent tidspunkt i forløbet blive udvidet med en af de følgende to use cases. Se tabel 3 og 4.

Use case navn	Optaget
Deltagere	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikerer med KT’s kunde.
Handlingsforløb	<ul style="list-style-type: none"> • Kunden oplyser typen på opgaven og bekræfter. • Kalenderkontrollen prøver at oprette en aftale i kalenderen på det givne tidspunkt, men bliver nægtet adgang, fordi der allerede ligger en aftale på dette tidspunkt. Kontrollen beder kunden om at finde en ny tid. • Kunden indtaster et nyt tidspunkt i formularen og bekræfter. • Formularen validerer tidspunktet.
Indgangs betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • Denne use case udvider “Opret aftale” use casen. Den initieres, når kontrollen prøver at indsætte en aftale i kalenderen på et tidspunkt, hvor der i forvejen eksisterer en aftale.
Exit betingelse	Kunden har oprettet en gyldig aftale i kalenderen.

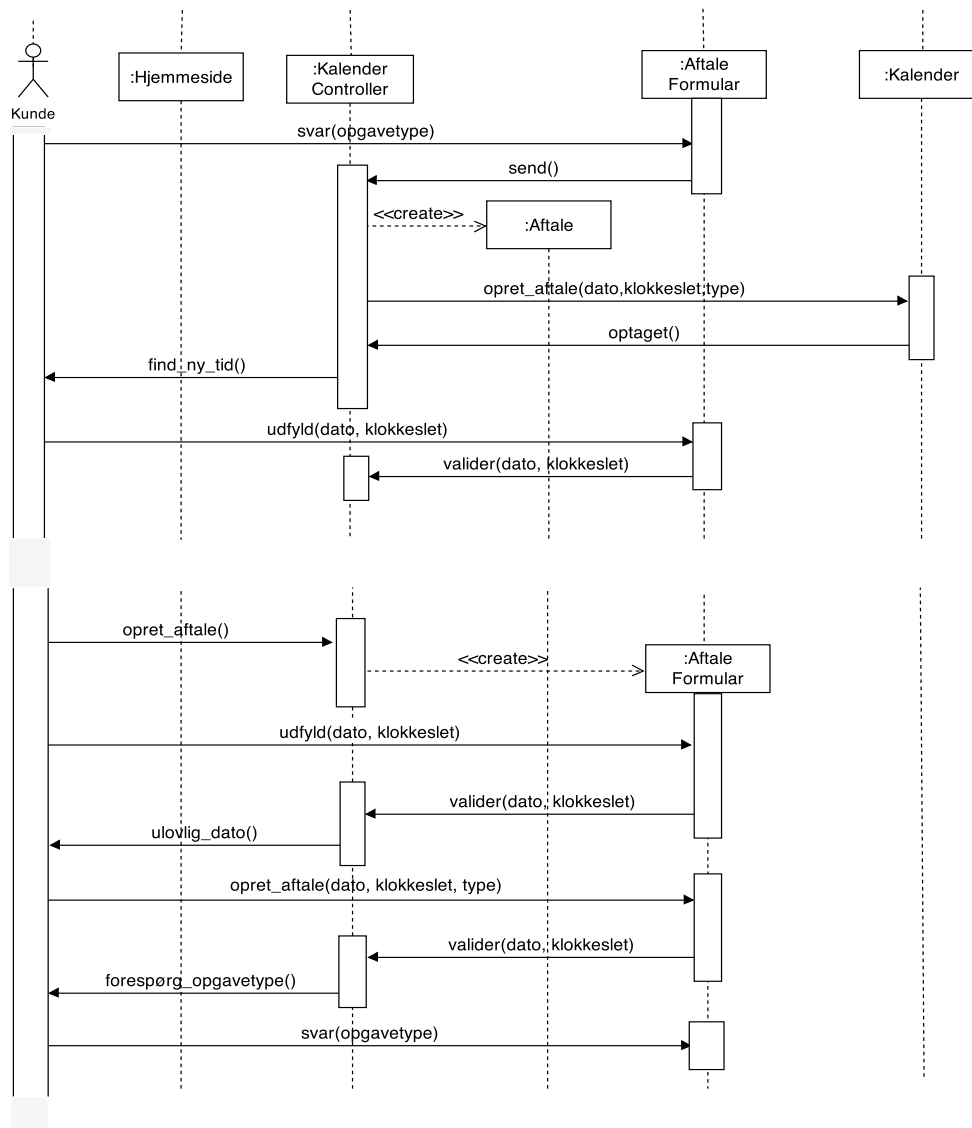
Tabel 3 “Extend” use case: “Optaget”.

Use case navn	Ulovlig dato
Deltagere	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikerer med KT's kunde.
Handlingsforløb	<ul style="list-style-type: none"> • Kunden oplyser kontrollen om, at vedkommende vil oprette en aftale. • Kontrollen opretter en formular til aftalen. • Kunden indtaster dato og klokkeslet for aftalen og bekræfter. • Formularen prøver at validere tidspunktet, men den fejler. Kontrollen beder kunden indtaste et nyt tidspunkt. • Kunden indtaster dato og klokkeslet for den nye aftale og bekræfter. • Formularen prøver at validere tidspunktet og godkender. Kontrollen spørger kunden om opgavetypen. • Kunden oplyser opgavetypen og bekræfter.
Indgangs betingelse	<ul style="list-style-type: none"> • Denne use case udvider "Opret aftale" samt "Aflys aftale" use cases. Den initieres, når formularen ikke kan validere tidspunktet for kundens aftale, fordi kunden har indtastet et ikke eksisterende tidspunkt.
Exit betingelse	Der ligger en gyldig aftale i kalenderen på en lovlig dato.

Tabel 4 "Extend" use case: "Ulovlig dato".

Grænseflade-, kontrol- og entitetobjekterne i de to "extend" use cases vil være magen til objekterne i de oprindelige use cases, der udvides med disse undtagelser, som det også fremgår af de medfølgende sekvensdiagrammer. Se figur 4 for begge sekvensdiagrammer.

Vores arbejde med disse use cases og sekvensdiagrammer har betydet, at vi har oplevet systemet fra brugerens synsvinkel, og at vi således har lagt fundamentet for kravspecifikationen. Derudover har vi med "extend" use cases set, hvorhenne i systemet undtagelser og exceptionel opførsel kan blive et problem, der skal håndteres. Vi har valgt at identificere grænseflade-, kontrol- og entitetobjekter allerede på nuværende tidspunkt, så dette arbejde bl.a. kan ligge til grund for et senere afsnit om softwarearkitektur og designmønster.

Figur 4: Sekvensdiagram for “Optaget” samt “Ulovlig dato”.

5 Projektaftale

Før vi fortsætter med modelleringen af problemområdet, vil vi beskrive præcist, hvilke krav og forventninger kunden K. Translation har til vores endelige løsning.

Vi har delt den følgende kravspecifikation op i to dele: funktionelle krav, som dækker samspillet mellem anvendelsesområdet og kalender- samt bookingsystemet uden implementeringsspecifikke detaljer. Og non-funktionelle krav, der dækker over ikke direkte funktionelle aspekter som bl.a. brugervenlighed og pålidelighed. Idet kravspecifikationen senere ligger til grund for afprøvningen af systemet, er det vigtigt, at den er “komplet, konsistent, entydig og korrekt.”[1][p. 122]

5.1 Funktionelle krav

På det første kundemøde beskrev indehaveren af K. Translation, hvilke forventninger og ønsker hun havde til det færdige produkt: et integreret kalender- og bookingsystem. Vores arbejde med anvendelsesområdet og use cases betyder, at vi nu kan opstille de funktionelle krav, der udgør rammerne, indenfor hvilke vi udvikler systemet. De funktionelle krav kan ses i den følgende liste.

-
- K. Translation ønsker en it-løsning, som af bureauets kunder kan tilgås over internettet via en hjemmeside.
  - På hjemmesiden skal KT's kunder præsenteres for en login menu, hvor de logger på systemet med et brugernavn og et password.
  - It-løsningen skal indeholde en kalender med ledige og optagede tidspunkter.
  - Der skal være et tilhørende bookingsystem, så kunderne kan lave en aftale med KT.
  - Det skal være muligt for kunderne at søge i kalenderen efter ledige tidspunkter. Søgekriterierne er dato og klokkeslet.
  - KT's kunde skal vælge typen på arbejdet inden for et antal forudbestemte kategorier.
  - Der skal sendes en bekræftende email tilbage til kunden, efter at vedkommende har booket en tid i kalenderen.
  - KT modtager ligeledes en email med dato, klokkeslet, kunde og opgavetype.
  - Det skal være mulig for kunderne at aflyse en aftale.

- Det skal være muligt for K. Translation løbende at tilføje flere kunder eller samarbejdspartnere til databasen.
  - KT's indehaver vil gerne kunne overføre sine private aftaler fra en ekstern kalender til vores kalendersystem. Hun forestiller sig en form for synkronisering, men vi har fra start gjort hende det klart, at dette måske for os er en for kompliceret opgave.
-

Vi har i samarbejde med Souzane udviklet den ovenstående liste af funktionelle krav, da KT fra start havde et godt billede af, hvilke funktioner og egenskaber det færdige produkt skulle indeholde. Vi synes, at de funktionelle krav på en god og dækkende måde beskriver de ønsker, som K. Translation har til det færdige program. Det skulle være muligt at teste, om vores løsning lever op til alle ovenstående krav, når systemet senere skal valideres på baggrund af kravspecifikationen.

5.2 Non-funktionelle krav

Indehaveren af K. Translation kom også med nogle forventninger og ønsker, som ikke umiddelbart hører under systemets funktionelle egenskaber. Det er bl.a. forventninger om brugervenlighed, pålidelighed og andre svært verificerbare egenskaber. Disse ønsker har vi samlet her i afsnittet med de non-funktionelle krav sammen med mere implementeringsspecifikke detaljer. Den følgende liste indeholder de non-funktionelle krav til systemet.

- Hjemmesiden skal indeholde K. Translations kontakthinformationer.
- Designet skal være enkelt og intuitivt, så personer uden store it-forudsætninger kan navigere på siden og booke en tid.
- Souzane ønsker et design med lyse pastelfarver iblandet sort.
- Alle brugere skal kunne tilgå systemet med en almindelig web browser som Internet Explorer, Firefox eller Google Chrome.

- KT ønsker et system af farvekoder, så kunderne hurtigt og nemt i kalenderen kan skelne de forskellige aftale- samt opgavetyper fra hinanden.
- K. Translation ønsker den letteste og billigste implementering og hosting af systemet.
- Indehaveren vil have et system, der ikke kræver løbende vedligeholdelse, men som bare “kører og passer sig selv”.
- Der ønskes præcis og let forståelig dokumentation af systemet.
- Kalendersystemet og backend databasen må ikke tabe data eller aftaler, da dette betyder tabt indkomst for KT.

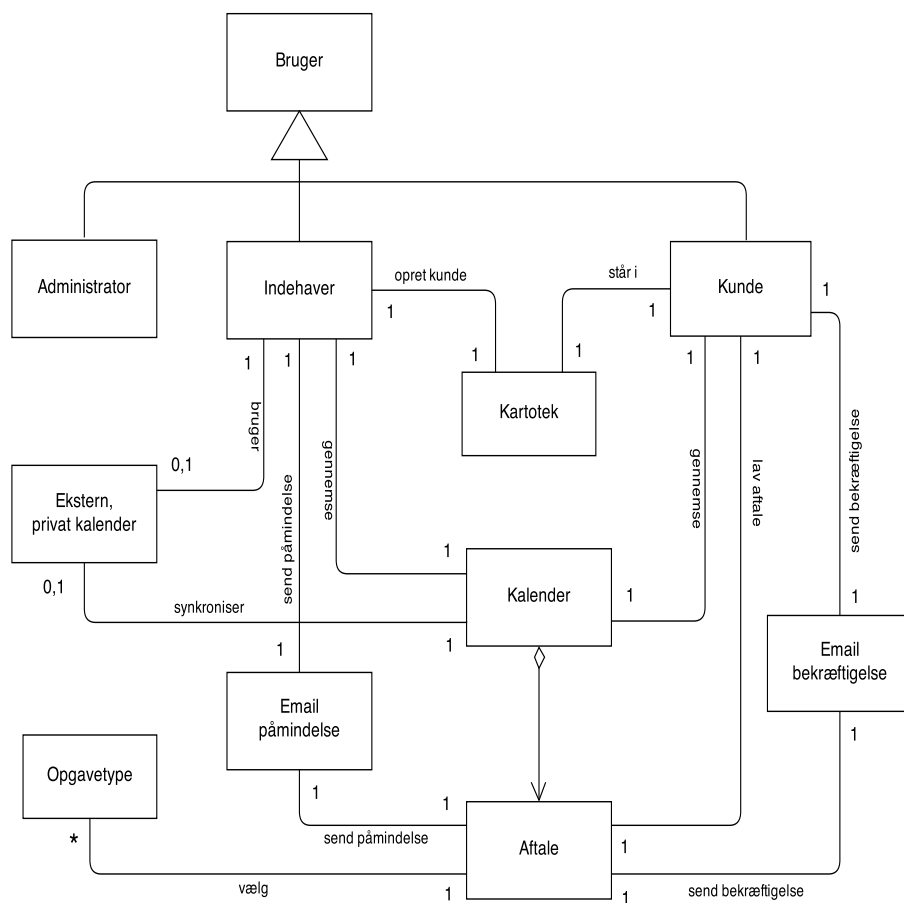
Som det fremgår, vil flere af de nonfunktionelle krav være svært verificerbare. Det er meget svært at fastslå med nogen som helst sikkerhed, hvornår en bruger opfatter en hjemmeside som enkel, intuitiv eller let at overskue. Man kan stille parametre op, fastsætte gennemgående regler for designet og bruge afprøvede metoder, men der kan alligevel ikke gives nogen garantier. Derfor vil vi også i en senere rapport bruge tænke-højt-forsøg for at få en ide om, hvor godt eller dårligt vores design er i forhold til disse egenskaber.

Andre af de non-funktionelle krav udspringer af manglen på it-kompetancer internt i bureauet og af fraværet af en systemadministrator. Dette betyder højst sandsynligt, at vi placerer det færdige system hos en udbyder af serverplads, da KT i så fald kommer til at stå for et minimum af systemvedligehold. Det vil også være den billigste løsning, da anskaffelsen af en server, strøm og evt. køling vil resultere i en betragtelig merudgift.

Da belastningen af systemet ikke forventes at blive særlig høj, har KT. ingen performancemæssige krav til vores løsning. Der er ingen tidskritiske brugerfunktioner, og risikoen for samtidig brug af kalenderen må forventes at være minimal. Man kunne godt forestille sig to kunder, der vil booke den samme tid i kalenderen med race condition til følge, men backend databasens transactionindstillinger burde kunne håndtere dette tilfredsstillende. Pålidelighed er på den anden side et vigtigt punkt, da K. Translation ikke kan acceptere, at aftaler tabes eller forsvinder.

6 Problemområde

Vi har nu gennemgået anvendelsesområdet, identificeret de vigtigste use cases og skrevet en kravspecifikation. Derfor kan vi nu på baggrund af dette arbejde gå igang med at modellere problemområdet. Vi præsenterer for overskuelighedens skyld først et UML-diagram over området. Se figur 5. Dernæst kommer der en kort opsummerende liste med klasserne efterfulgt af et længere forklarende afsnit.

Figur 5: UML-diagram over problemområdet

Her følger en liste af de klasser, vi har identificeret i problemområdet:

- Bruger: Kunde, administrator, indehaver. Går igen fra anvendelsesområdet.

- Et kundekartotek, hvor KT's indehaver løbende kan tilføje kunder.
- Kalenderen, som kunderne kan bruge, når de skal finde en ledig tid, og som KT's indehaver kan bruge i sit daglige, travle arbejde.
- Aftale. Kunderne booker en aftale i kalenderen.
- Da KT har både mundtlige, skriftlige og andre opgaver, skal kunden oplyse typen på arbejdet.
- Når kunden har booket en aftale, sendes der en bekræftende email tilbage til kunden med det aftalte tidspunkt.
- KT's indehaver får ligeledes en email med dato, klokkeslet og opgavetype.
- KT's indehaver har et ønske om at kunne synkronisere hendes eksterne, private kalender med vores it-løsning.

Det første, vi har modelleret, er brugerne fra anvendelsesområdet, idet disse skal have adgang til klasserne i problemområdet. Souzane skal kunne oprette nye kunder i kundekartoteket, og eksisterende kunder står opførte i dette kartotek. Derfor har vi modelleret en kartotekklasse imellem Souzanne og klassen Kunde. Endvidere skal Souzane kunne tilgå kalenderen for at tjekke aftalerne og evt. selv lægge nye private eller indtelefonerede aftaler ind.

Klassen Kunde vil efter login have adgang til klassen Kalender, hvor de har mulighed for at søge efter ledige tidspunkter til en aftale. Dette fører modelleringen videre til Aftaleklassen, og eftersom der vil være en naturlig sammenhæng mellem kalender og aftale, er de sammenkoblet ved aggregering. Da en aftale både kan være aflyst og opfyldt, vil klassen Aftale indeholde en attribut, der markerer denne forskel. Når kunden har booket en aftale vil vedkommende automatisk modtage en bekræftende email med dato og tidspunkt. Dette ses til højre i UML-diagrammet, hvor emailen autogenereres og sendes tilbage til kunden. Souzane vil ligeledes modtage en påmindende email, hvilket ses til venstre i diagrammet. Det sidste, vi vil berøre i problemområdet, er det usikre punkt om samspillet mellem en ekstern kalender og vores eget kodede kalendersystem. Vi har modelleret en Ekstern Kalenderklasse til Souzanes egen private iCloud kalender, som hun gerne vil synkronisere med vores it-løsning for at overføre hendes private aftaler, så alt er samlet i én kalender. Men da denne opgave måske er for kompliceret for os, har vi forklaret Souzane, at private aftaler måske skal indtastes manuelt i kalenderen.

Hermed slutter vi gennemgangen af problemområdet. Den ovenstående modellering vil ligge til grund for det videre design og endelige system.

7 Softwarearkitektur

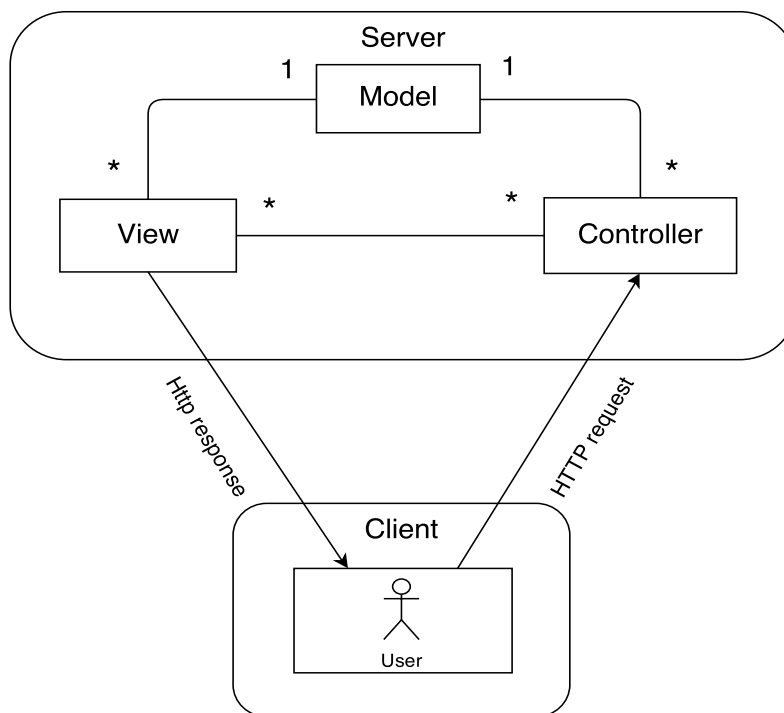
Dette kan ses som en forløber for vores valg af “Model-View-Controller” arkitekturen og Django frameworket, som det fremgår af afsnittet omhandlende softwarearkitektur, eftersom “Model” kan kortlægges til “entity”, “view” til “boundary” og “controller” til “control”.

F.eks har identifikationen af entitet-, grænseflade- og kontrolobjekterne betydet, at vi har lagt os fast på en systemarkitektur, “Model-View-Controller”, samt et framework i det MVC-baserede Django. Det vil yderligere hjælpe os, når vi i netop Django skal til at definere vores modeller, templates og viewfunktioner, at vi har bestemt og afgrænset objekternes opførsel, så de hurtigt kan sættes ind i en MVC kontekst.

Det kan være en stor udfordring, at finde den rigtige softwarearkitektur i et systemudviklingsprojekt. Vi har selv overvejet flere forskellige arkitekturer og vil i dette afsnit argumentere for vores valg og fravalg. Først overvejede vi en multilagdelte arkitektur i form af 3-tier arkitekturen. Her kunne vi i datalaget gemme de oprettede brugere og bookede aftaler i en database. Forretningslogikken kunne placeres i mellemlaget og kodes med PHP. Brugerinterfacet ville ligge i præsentationslaget og tilgås gennem brugerens browser. Vi fravalgte dog denne løsning af flere grunde. Vi fandt det ikke strengt nødvendigt med tre lag, da det tredje lag ikke ville betyde nævneværdige forbedringer i forhold til en almindelig client-server model. Derudover kunne vi også uforvarent komme til at introducere flere sikkerhedsbrister, hvis vi havde kodet mellemlaget i PHP, da dette kræver, at man er ekstrem opmærksom på validering af brugerinput. Én maliciøs SQL-injection kan slette en hel database og alle aftaler, hvilket ville være katastrofalt for KT. Da vores kalendersystem ikke kræver andet for at fungere end en bruger med en browser, der kan logge på KT’s server, besluttede vi derfor, at holde arkitekturen så overskuelig som mulig ved at bruge client-server modellen.

Dernæst valgte vi det Model-View-Controller (MVC) baserede web framework Django til at understøtte client-server arkitekturen. Se figur 6.

Django kommer med et enkelt og praktisk administratorinterface, der kan blive særdeles nyttigt for os under systemudviklingen og for indehaveren af KT på længere sigt. Desuden får vi mulighed for at benytte Django’s mange indbyggede

Figur 6: Model-View-Controller arkitektur superimoseret på client-server.

applikationer. Vi kommer til at bruge moduler, der understøtter implementering af html formularer, og som også er i stand til at validere brugerinput i disse, og moduler for brugeroprettelse og autentifikation. Det betyder for os, at der er færre muligheder for at introducere fejl og sikkerhedsmangler til systemet. En af Django's helt store styrker, som udspringer af MVC arkitekturen, er den løse kobling og strenge adskillelse mellem de forskellige dele af modellen. Det betyder, at vi let kan ændre, slette eller tilføje i eksisterende dele uden at bekymre os om afhængigheder mellem delene.

Fordi views i Django terminologi består af templates, og controllers består af viewfunktioner, er det måske mere rigtigt at kalde Django for en Model-View-Templates (MTV) arkitektur, men vi bibeholder den normale konvention og skriver MVC. Vores model kommer til at bestå af de aftaler, som KT's kunder booker ind i kalenderen. D.v.s at domænerne i den bagvedliggende database, som modellen kortlægges til og fra, udgøres af datoen og klokkeslettet for aftalen, opgavetypen samt navnet på kunden. Django's templates står som sagt for præsentationen, og vi påtænker at bruge en basisskabelon til hjemmesiden, der kan udvides med

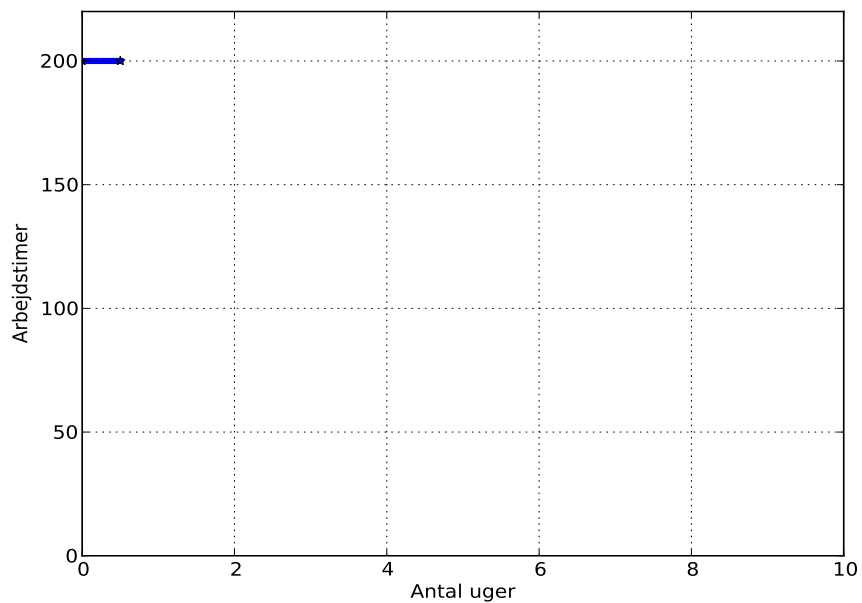
tilpassede templates, når logikken kræver det. Selve forretningslogikken bliver implementeret i Django's viewfunktioner. (Controller i MVC). Det er bindeleddet mellem modellen og præsentationen, og det er her kernefunktionaliteten kommer til at sidde. Eftersom Django i virkeligheden er en samling Python biblioteker, vil vi kode systemet i programmeringssproget Python. Det er også et godt valg, fordi det ene medlem i vores tomandsgruppe har erfaring med Python, og det andet medlem ikke har. Python kan læres relativt hurtigt, så det ene medlem får muligheden for at lære det undervejs i projektet, mens det andet medlem kan lære det fra sig evt. gennem pair-programming.

8 Projektplan

Adskillige forelæsninger i Systemudviklingskurset har handlet om agil projektledelse og systemudvikling. Vi har fundet en sådan iterativ og inkremental tilgang til projektet spændende og kunne derfor godt tænke os at systemudvikle inden for rammerne af de agile principper, som vi bl.a. har stiftet bekendsskab med i artiklen "Jeff Sutherland's Scrum Handbook"[2]. Det vil dog ikke være muligt, at gennemføre projektet i komplet overensstemmelse med Scrum og alle de agile regler. For det første vil det betyde, at vores kunde skal afse betydelig mere tid til projektet, end hun umiddelbart har planlagt, hvis hun løbende skal opdatere "Product Backlog" og deltage i prioriteringsmøder ved hver sprints begyndelse. Derudover vil det ikke være realistisk, at vi selv holder daglige Scrum møder, og at vi kan levere al den dokumentation et virkeligt Scrum forløb forudsætter som f.eks. de daglige overslag over vores egne fremskridt i forhold til opgaverne i den aktuelle sprint. Derfor vil vi slække på nogle af reglerne, og vi håber at kunne gøre det uden at bevæge os alt for langt væk fra den virkelige agile Scrum systemudvikling.

I stedet for de daglige estimeringer over projektets fremadskriden, har vi valgt at nøjes med et overordnet burndown diagram for hele projektet. Se figur 7. (Et burndown diagram for en enkelt sprint vil være magen til, men værdierne på førsteaksen vil være dage i stedet for uger, og værdierne på andenaksen vil være mindre).

Vi har som udgangspunkt afsat mellem 8 og 10 uger til det agile projektforsløb og bedømt den påkrævede arbejdsindsats til at være 200 timer, hvilket vil sige 100 timer til hver, da vi er to mand i gruppen. Dette overslag er dog yderst usikkert, men vi har aldrig prøvet at arbejde på denne måde før, så det bliver spændende at se, om vores estimationer bliver mere præcise undervejs. Vi har planlagt at ud-

Figur 7: Burndown diagram over projektforsløbet

vikle i sprints af 14 dages varighed, men vi kan udvide dette til 3 uger, hvis et af punkterne i produkt backloggen forekommer mere omfangsrigt.

Indehaveren af K. Translation har ofte meget travlt og kan som sagt ikke deltage i hvert nyt sprintmøde. Derfor har vi besluttet at simulere disse møder ved, at vi selv skriver og opdater produkt backloggen og gør det med udgangspunkt i kravspecifikationen. Vi bliver herved in effect vores egen proxykunde ! Den indledende produkt backlog kan ses i tabel 1.

Punkt	Prioritet	Værdi	Indsats
Som bruger af KT's hjemmeside bliver man præsenteret for en kalender, hvori man kan booke en aftale med KT.	1	Høj	50
Som KT's kunde møder man et login interface, når man navigerer til hjemmesiden.	2	Høj	15
KT skal have muligheden for løbende at tilføje kunder til databasen.	3	Høj	15
Man skal som kunde modtage en bekræftende email efter at have lavet en aftale i kalenderen. KT skal ligeledes modtage en email med aftalen.	4	Middel	10
Som kunde bliver man præsenteret for en lille menu, hvor man skal vælge typen på arbejdet.	5	Lav	20
Som kunde skal man kunne søge i kalenderen ved hjælp af dato eller klokkeslet.	6	Middel	25
Indehaveren af KT vil gerne kunne synkronisere sin eksterne kalender med hjemmesidens kalender og på den måde overføre sine private aftale.	7	Lav	35
KT ønsker en hjemmeside med kontaktinformation, billeder og et enkelt design.	8	Middel	12

Tabel 1 Produkt Backlog

KT's ønsker står i prioriteret rækkefølge, og vi har yderligere tilføjet en kolonne, hvor vi kan estimere nytteværdien af punktet med Høj, Lav eller Middel. Sidste kolonne viser vores bedømmelse som udviklere af den påkrævede arbejdsindsats. Ofte vil punkterne i produkt backloggen være formuleret som små brugerhistorier eller endda som deciderede use cases. Dernæst har vi valgt ud, hvilke punkter vi koncentrerer os om i den første sprint. Dette fremgår af tabel 2, som er Sprint Backloggen. Punkterne bliver yderligere delt op i sprint opgaver, og hver udvikler påtager sig et antal opgaver og kommer igen med en bedømmelse af den påkrævede arbejdsindsats i timer. Sprint backloggen bliver dermed udgangspunktet for systemudviklingen i den efterfølgende sprint.

Backlog punkt	Sprint opgave	Frivillig	Indsats
Som KT's kunde møder man et login interface, når man navigerer til hjemmesiden.	Oprette en Django ap- plikation	Omar	2
	Skriv login interfacet	Morten	6
	Test login interfacet	Omar	3
	Integrer interfacet med resten af hjemmesiden	Morten og Omar	4
KT ønsker en hjemmeside med kontaktinformation, billeder og et enkelt design.	Skrive basisskabelonen til Django	Morten	5
	Udvid basisskabelonen med Djangos "extend"- skabeloner	Morten	5
	Test hjemmesiden i fle- re forskellige browsere	Omar	2

Tabel 2 Sprint Backlog

9 Designing for usability: key principles and what designers think

Artiklen *Designing for usability: key principles and what designers think* [3] skrevet af Gould og Lewis handler om systemdesign set fra et brugervenligt perspektiv. Forfatterne begynder artiklen med at anbefale tre desingprincipper: tidlig fokus på brugere, empirisk analyse og iterativt design. De påpeger også løbende i artiklen det store spænd, der er mellem, hvad systemudviklere og programmører siger, og hvad de rent faktisk gør, for selvom de alle kan tilslutte sig de tre designprincipper, og selvom de alle mener, at de overholder dem i deres egne projekter, viser forfatternes forskning, at dette ikke er tilfældet, som det også fremgår af tabel 1 i artiklen.

Dernæst kommer Gould og Lewis selv med en række bud på, hvorfor deres ellers oplagte principper ikke bliver fulgt i virkeligheden: at de ikke er værd at følge, at de bliver forvekslet med lignende men afgørende forskellige ideer, at værdien af brugerinteraktion er vurderet forkert, at de er upraktiske. Det viser, at principperne slet ikke er oplagte alligevel i virkelige systemudviklingsforløb, og at der er mange mentale samt praktiske forhindringer, hvis de skal føres ud i livet.

Forfatterne uddyber de tre principper ved at dele et projekt op i en indledende designfase og en iterativ udviklingsfase. Specielt er der i den indledende fase fokus på brugerne, på test af interfaces og på at opstille målbare adfærdsmæssige målsætninger. I den iterative udviklingsfase er fokus på fleksible prototyper og modular implementering, hvilket indebærer, at brugertests kan fortsætte så langt ind i udviklingen som muligt. Forfatterne afslutter artiklen med en konkret case study: et audio distribueringsystem fra IBM, der mest af alt minder om en mellemting mellem en sms, en email og en diktafon, hvor de tre desingprincipper med succes blev fulgt. Artiklen fokuserer meget på at forstå brugerne i anvendelsesområdet, som også OOSE bogen og OOAD kapitlerne gør meget ud af. Vi synes dog, at artiklen går et skridt videre ved at kvantificere adfærdsmæssige aspekter og kræve empirisk, målbare beviser for brugertests. Ellers kan mange af forfatternes forslag genkendes fra andre af vores pensums artikler. Rolf Molich skriver i "User Testing, Discount User Testing" om Thinking-aloud processen: "It can be used to user test early paper prototypes of a new application for conceptual clarity, and it can be used to test late beta version of a new application interface for disasters." Dette er fint i tråd med Gould og Lewis, og Molich henviser da også til artiklen i litteraturfortegnelsen.

Artiklens fokus på fleksible prototyper kan også genkendes fra Ehn og Kyng artiklen: "Mocking it up". Begge artikler fremhæver vigtigheden af at kunne simulere brugerinterfacet på den ene eller anden måde. Det kan være så simpelt som tegninger af skærmen, menuerne eller interfacet, eller det kan være mere avanceret, hvor der er mulighed for at reagere realtime på brugerens input. Begge artikler indeholder også virkelige case studies, hvor mock-ups indgik som en integreret del af designfasen, og hvor dette resulterede i ændringer i produkterne: IBM's audio-distribuerings system og et computerstyret pakke sorteringssystem fra sverige.

Forfatterne lægger også vægt på det iterative projektforløb, som muliggør radikale ændringer selv langt inde i et udviklingsforløb evt. på grund af ny brugerforståelse. Dette er selve grundstenen i den agile systemudvikling, som vi kender det fra Jeff Sutherland's "Scrum Handbook" og i mindre grad fra Jim Highsmiths "Extreme Programming".

Vi synes, at de to obligatoriske artikler udgør et sjovt match. I den ene artikel hævder forfatterne, at de har fundet systemudviklingens tre vise sten. (Gould og Lewis' tre principper). I den anden artikel hævder forfatterne, at disse vise sten slet ikke eksisterer, hvorfor man må "snyde sig til dem".

10 A rational design proces: How and why to fake it

Den anden artikel *A rational design proces: How and why to fake it* af David Parnas og Paul Clements argumenterer for, hvorfor software designprocessen altid vil være en tilnærmelse til det ideelle systemudviklingsforløb. Forfatterne begynder med at oplyste, hvorfor er projektforsløb ikke kan foregå fuldstændig rationelt. Den vigtigste forhindring skal igen findes i brugerne af systemet. Som i den foregående artikel frnehæves det, hvorledes brugerne ikke altid ved, hvad de virkeligt vil have, og at dette kan føre til ændringer langt inde i designprocessen. Det betyder, at designere er nødt til at “backtrack”, hvilket invaliderer det oprindelige, rationelle beslutningsforløb. En anden forhindring er designernes forudfattede ideer, som kan føre til, at ideer, software samt designmønstre fra tidligere projekter ønskes genbrugt, måske af økonomiske eller tidsmæssige hensyn, selvom de ikke passer til det pågældende projekt.

Selvom forfatterne hævder, at det ideelle projektforsløb ikke eksisterer, argumenterer de for, hvorfor designere skal “fake” det, og her er dokumentation alfa-omega. Dokumentationen af et projekt starter allerede med kravspecifikationen, som er et udgangspunkt, programmører altid kan gå tilbage til for at danne sig et overblik over systemets opførsel. Derudover skal hele modulstrukturen dokumenteres undervejs i projektet, og det samme skal modulernes interfaces. Alle designbeslutninger skal noteres, valg og fravalg, alternativer og rationalerne bagved beslutningerne beskrives. Dette har vi også læst om i OOSE bogens kapitel 12 “Rationale Management”, men Parnas og Clements giver rationale management et twist ved at “fake” undervejs, når allerede truffede beslutninger skal ændres. Hvis ændringer har invalideret dokumentationen, skal man “fake” det således, at ændringen kommer til at fremstå, som var den en del af det oprindelige design. Hvis dette gøres konsekvent i projektet, vil man tilsidst stå med en (tilnærmet) ideel, rationel projektbeskrivelse.

Vi er fristede til at hævde, at denne artikel ligger sig et sted midt imellem forrige artikel og Peter Naurs “Programming as theory building”. Peter Naur beskriver bl.a. kløften mellem programmeringsmetoder brugt i systemudviklingen og så teori bygning, som han mener er grundstenen i softwareprojekter. Der er et spring fra første artikels hands-on, praktiske tilgang, over anden artikels dokumenterende, “fakede” rationale management, til Peter Naurs opgør med programmeringsmetoder og fokusering på teori opbygning. Den lidt pessimistiske melding om, at systemudviklingen ikke har leveret nogen nævneværdig fremgang i produktivitet og simplicitet, går også igen i Frederick Brooks “No silver bullit”. Ligesom hos Peter Naur er abstraktionsniveauet en anelse højere; Brooks indlender med at skrive om

Aristoteles og essens versus tilfældigheder. Her er det ikke kun tilfældigheder, der umuliggør designprocessen, men selve softwareudviklingens indbyggede kompleksitet. Vi vil også slutteligt nævne, hvordan alle disse forskellige overvejelser fra alle artiklerne, summeres i artiklen fra ugeseddel 8 “No silver bullit. Software engineering reloaded”. Her får vi en gennemgang af op- og nedture, succeer og fiaskoer for de mange tilgange til systemudviklingen igennem de sidste 25 - 30 år. (Artiklen er fra 2008). Der er en af deltagerne i artiklen (Frederick Brooks varulv fra den oprindelige “No silver bullit”), der kommer ind på det umulige i at gennemføre gentagelige eksperimenter for at sammenligne softwareudvikling. Peter Naur skriver det samme i sin artikel. Det eneste man kan gøre er at diskutere til konferencer, siger varulven.

11 Literaturfortegnelse

Litteratur

- [1] Bernd Bruegge og Allen H. Dutoit, *Object-Oriented Software Engineering Using UML, Patterns and Java*, Pearson Education Limited, Edinburgh, Third Edition, 2014.
- [2] Jeff Sutherland, *Jeff Sutherland's Scrum Handbook*, Scrum Training Institute, Massachusetts, Årstal: ?.
- [3] J.D. Gould og C. Lewis, *Designing for usability: key principles and what designers think*, Commun. ACM 28, 1985.
- [4] D.L. Parnas og P.C. Clements, *A rational design proces: How and why to fake it*, IEEE Trans. Eoftw. Eng. 12, 1986.